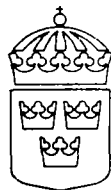

Regeringens proposition 1993/94:63

Ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av
hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.

Prop.
1993/94:63

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 oktober 1993

Carl Bildt

Olof Johansson
(Miljö- och naturresurs-
departementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att avgiften enligt 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. höjs från 0,1 öre till 0,15 öre för varje levererad kilowattimme elström.

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till
Lag om ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Avgiften är 0,1 öre för varje levererad kilowattimme elström. Avgiften är 0,15 öre för varje levererad kilowattimme elström.

Avgiften skall betalas till Statens kärnkraftinspektion.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

¹ Senaste lydelse 1992:286.

Lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. (den s.k. Studsvikslagen) innehåller regler om avgifter för att finansiera hanteringen av sådant radioaktivt avfall och kärnämne vid Studsvik som har ett samband med framväxten av det svenska kärnkraftsprogrammet. Avgiftsskyldiga är de som har tillstånd att inneha och driva kärnkraftsreaktorer, dvs. Vattenfall AB, Forsmarks Kraftgrupp AB, OKG AB och Sydsvenska Värmekraft AB. Avgiften betalas med 0,1 öre för varje levererad kilowattimme elström. Avgiftsmedlen sätts in på ett räntebärande konto i Riksbanken. Statens kärnkraftinspektion (SKI) beslutar om utbetalningar av fonderade avgiftsmedel.

De som är betalningsskyldiga enligt lagen skall varje år till SKI lämna in en kostnadsberäkning för verksamheten avseende dels samtliga de åtgärder enligt lagen som kan anses bli behövliga, dels de åtgärder som avses bli vidtagna inom en tidsrymd av minst tre år. Enligt 5 § förordningen (1988:1598) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. skall SKI senast den 1 september varje år anmäla till regeringen om avgiften behöver ändras.

AB SVAFO har bildats för att ansvara för hanteringen av den verksamhet som Studsvikslagen avser. AB SVAFO bildades 1992 och ägs av de fem tillståndshavarna. Det är också AB SVAFO som gör kostnadsberäkningen.

SKI har i en skrivelse till regeringen föreslagit att avgiften enligt 3 § Studsvikslagen höjs från 0,1 öre till 0,15 öre för varje levererad kilowattimme elström. Förslaget bygger på den kostnadsberäkning som AB SVAFO lämnat in till SKI, en bedömd elproduktion från varje reaktor under 25 år och ett realräntebärande på 2,5 %.

SKI anser också att regeringen eller en myndighet som regeringen bestämmer i stället för riksdagen bör fastställa avgiftens storlek.

SKI:s förslag har remissbehandlats. Yttranden har inkommit från Justitiekanslern, Riksrevisionsverket (RRV), Statens strålskyddsinstitut, Statens råd för kärnavfallsfrågor (KASAM), Kammarrätten i Stockholm, AB SVAFO och Vattenfall AB.

4 Överväganden

Regeringens förslag: Avgiften enligt Studsvikslagen höjs till 0,15 öre för varje levererad kilowattimme elström.

SKI:s förslag: Överensstämmer i fråga om avgiftens storlek med regeringens.

Remissinstanserna: RRV, SSI och KASAM tillstyrker att avgiften höjs. RRV anser att de presenterade kostnadsberäkningarna är väl underbyggda. Avgiften utgår från ett strikt kostnadsmissigt perspektiv och den föreslagna höjningen synes enligt RRV:s uppfattning motiverad.

KASAM framhåller att den nuvarande avgiften på kort sikt räcker med betryggande marginal, men finner i likhet med SKI att uppkommande kostnader inte kommer att kunna täckas av avgiftsmedel om avgiften behålls på nuvarande nivå. KASAM anser också att det nuvarande avgiftssystemet skulle kunna ersättas med avtal mellan de berörda parterna.

AB SVAFO, som avstyrker en höjning av avgiften, anser att det är onödigt konservativt att, som SKI gör, basera avgiften på en bedömd elproduktion från varje reaktor på 25 år då reaktorerna är byggda för att drivas i 40 år. Vidare har SKI enligt AB SVAFO:s uppfattning räknat med en för låg real förräntning av medlen, nämligen 2,5 %. Det är enligt AB SVAFO mer rimligt att räkna med en framtida real förräntning på 3-4 %. AB SVAFO framhåller vidare att en del av de framtida kostnaderna innehåller stora osäkerheter som i framtiden kommer att kunna preciseras närmare. Enligt AB SVAFO är kostnaderna dock inte underskattade. Mot nämnda bakgrund anser AB SVAFO att avgiften mycket väl skulle kunna behållas oförändrad. Om en höjning ändå anses behövlig bör den, enligt AB SVAFO, vara av tillfällig karaktär och omprövas när en viss fonduppbyggnad skett. Vattenfall AB och Forsmarks Kraftgrupp AB hänvisar till AB SVAFO:s yttrande.

Skälen för regeringens förslag: Den grundläggande principen för Studsvikslagen är att de medel som betalas in skall täcka kostnaderna för de framtida åtgärder som behöver vidtas och som bl.a. avser det uppkomna kärnavfallet. Regeringen finner mot bakgrund av den kostnadsberäkning som upprättats att de framtida kostnaderna inte kommer att kunna täckas av avgiftsmedel om avgiften behålls på nuvarande nivå. En höjning av avgiften med det belopp som föreslagits av SKI är därför nödvändig.

Vad beträffar de synpunkter på beräkningssättet som framförts av SVAFO AB bör påpekas att regeringen har tagit ställning till frågan om lämplig intjänandetid i samband med att beslut fattades om avgifter för år 1993 enligt lagen (1981:669) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m. (finansieringslagen), dvs. det använda kärnbränsle och kärnavfall som uppstår vid drift av kärnkraftverken. Regeringen uttalade att 25 år utgör en lämplig intjänandetid i sammanhanget. Vidare delar regeringen SKI:s uppfattning att realränteantagandet har liten betydelse då endast ca 20 miljoner kronor beräknas finnas tillgängliga som fonderade avgiftsmedel till i slutet av år 1993 för det nu aktuella avfallet.

I sammanhanget kan erinras om att regeringen nyligen har tillsatt en utredning (dir. 1993:61) om översyn av kapitalförvaltningen m.m. enligt finansieringslagen. Utredningen skall bl.a. behandla frågor om effektiv kapitalförvaltning och förräntning av fondmedel. Utredningens resultat skall redovisas senast den 31 mars 1994.

När det gäller frågan om riksdagen eller regeringen skall besluta om avgiftens storlek finner regeringen med hänsyn till avgiftens beskaffenhet inte skäl att föreslå en ändring i den gällande ordningen. Avgiftssystemet enligt Studsvikslagen skiljer sig från finansieringslagens system

på det sättet att det avfall m.m. som omfattas av lagen inte har upp- Prop. 1993/94:63
kommit i verksamheter som bedrivits av de avgiftsskyldiga.

Den föreslagna lagändringen är enligt regeringens mening av sådan
beskaffenhet att *Lagrådets* hörande skulle sakna betydelse.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden Friggebo, Johansson, Laurén, Hörlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Hellsvik, Wibble, Björck, Könberg, Lundgren, Unckel, Ask

Föredragande: statsrådet Johansson

Regeringen beslutar proposition 1993/94:63 Ändring i lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m.